

שיעור מספר 4* 15 - 21 יולי

"הצדקה על פי אמונה בלבד"

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: גלטים 2:15-21; אפסוס 2:12; פיליפים 3:9; רומים 3:10-20; בראשית 5,6,15; רומים 3:8;

פסוק לשינון: "עַם הַמְּשִׁיחַ נִצְלַבְתִּי וְלֹא עוֹד אֲנִי חִי, אֶלָּא הַמְּשִׁיחַ חֵי בִי. הַחַיִּים שְׂאֵנִי חֵי עֲכָשׁוּ בַּבָּשָׂר, אֲנִי חֵי אוֹתָם בְּאֵמוֹנַת בְּנֵי-הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אֶהְבְּנִי וּמָסַר עֲצָמוֹ בְּעַדִּי" (אפסוס 4:30)

כפי שראינו שבוע שעבר, שאול הטיף לשמעון כיפא בפומבי באנטיוכיה על חוסר התאמה בין הערכים שלימד וההתנהגות שהפגין. ההחלטה של כיפא לא לאכול עם עובדי אלילים לשעבר יצרה תחושה שהם היו מאמינים מזן משני. ממעשיו משתמע שאם הם באמת רוצים להיות חלק ממשפחת האלוהים וליהנות מברכת אחוות הסעודה במלואה, עליהם קודם כל לעבור את טקס ברית המילה. מה בעצם שאול אומר לכיפא בסיטואציה מתוחה זו? השבוע, נעסוק בסיכום של מה שארע שם. קטע זה הינו אחד מהדחוסים ביותר במידע בברית החדשה, וזה משמעותי מאוד, מכיוון שהוא מציג לנו בפעם הראשונה כמה מילות וביטויי יסוד הן להבנת הבשורה והן לחלק הנותר של מכתבו של שאול אל הגלטיים. אלה הן מילות המפתח – צדקה, קיום מצוות התורה, אמונה, ולא סתם אלא אמונה בישוע. מה שאול אומר על מונחים אלו, ומה הם מלמדים אותנו על תוכנית הישועה?

*לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת 22 ביולי.

שאלת ההצדקה

בגלטים 2:15 שאל כותב "אָנוּ יְהוּדִים בְּנֵי יְהוּדִים, לֹא 'אֲנָשִׁים חֲטָאִים מִן הַגּוֹיִים' ".
מה לדעתכם, מה הוא התכוון לומר במילים אלה?

יש להתייחס לדברי שאל בהקשר שלהם. בניסיון לזכות בתמיכה של חברי המאמינים היהודיים, שאל מתחיל עם משהו שהם יסכימו עימו – ההבדל המסורתי בין יהודים לגויים. היהודים היו בחירי האל, מופקדי החוק שלו, והם נהנו מהיתרונות של מערכת יחסי הברית איתו. לעומת זאת, הגויים היו חוטאים: חוקי אלוהים לא הנחו אותם בהתנהגותם, והם היו מחוץ לברית המובטחת (אפסים 2:12, רומים 2:14). בעוד שהגויים היו ללא ספק "חוטאים", בפסוק 16 שאל מזהיר את המאמינים היהודים כי היתרון הרוחני שלהם לא הופך אותם ליותר מקובלים על אלוהים, מאחר ואין האדם מוצדק עיי מעשים.

שאל משתמש בשורש צ.ד.ק ארבע פעמים בגלטיים 2:16,17. איזו משמעות הוא מייחס ל"צדקה"? התייחסו לרשום בשמות 23:7 ודברים 1:25.

הפועל להצדיק הוא מונח מרכזי עבור שאל. המילה מוזכרת שלושים ותשע פעמים בברית החדשה, ומתוכם עשרים ושבע פעמים במכתבי שאל. הוא משתמש בפועל שמונה פעמים בגלטיים, כולל ארבע הפניות בפרק 2:16,17. צדקה הוא מונח משפטי, המשמש בבתי המשפט. זהו ביטוי לפסק דין כאשר שופט מכריז על אדם שהוא חף מפשע על התביעות שהוגשו נגדו. זהו ההפך מהרשעה בפשע. יתרה מכך, ביוונית המילים חף מפשע וצודק באות מאותו שורש, כלומר כאשר שאל משתמש במילה זו הוא מכריז כי האדם אינו רק שלא אשם, אלא הוא צדיק במלואו.

לעומת זאת, חלק מהמאמינים היהודים ראו צדקה באור אחר. הדבר היה כרוך בנוסף ביחסי ברית עם אלוהים. ולהיות "מוצדק" פירושו היה גם שאדם צריך להיות חלק מקהילת הברית של אלוהים, משפחתו של אברהם.

קראו גלטיים 2:15-17. מה שאל אומר לנו, וכיצד ניתן ליישם מילים אלה בניסיון האישי שלנו כמאמינים?

קיום מצוות התורה

בגלטים 2:16 שאל חוזר שלוש פעמים כי אדם אינו יכול להצטדק באמצעות קיום מצוות התורה. כיצד פסוקים הבאים מסייעים לנו להבין את כוונותיו – גלטים 2:16,17; 3:2,5,10; רומים 3:20,28 ?

בטרם נוכל להבין את הביטוי "קיום מצוות התורה" אנחנו קודם צריכים להבין למה שאל מתכוון במילה תורה. המילה תורה (נומוס ביוונית) מופיעה מאה עשרים ואחת פעמים בכתבי שאל. ניתן לייחס את הביטוי למספר דברים שונים, כגון רצון האל עבור עמו, חמישת ספרי התורה של משה, התנ"ך כולו, או עיקרון כללי כלשהו. אך המשמעות העיקרית ששאל משתמש בה היא בעצם האוסף השלם של מצוות האל שנתן לעמו דרך משה. בין אם אלה מצוות מוסריות או טקסיות. לפי דעתו של שאל אין זה משנה עד כמה קשה עובד האדם ומתאמץ לציית לחוקי האל, הציות שלו לעולם לא יהיה מספיק עבור אלוהים כדי להצדיקו בפניו. הסיבה לכך היא שהחוק דורש נאמנות מוחלטת במחשבה ובמעשה – ולא מדיי פעם, אלא תמיד וכל הזמן, ולא רק עבור חלק מהמצוות אלא עבור כולן.

הביטוי "קיום מצוות התורה" אינו מופיע כלל בתנ"ך, ואין לו אזכור בברית החדשה חוץ מדברי שאל. אך בשנת 1947 נתקבל אישור מדהים למשמעותו הודות לגילוי מגילות ים המלח, אוסף כתבים המועתקים על ידי קבוצת יהודים שחיו בתקופתו של ישוע וכינו עצמם איסיים. אחת המגילות הכילה בדיוק את הביטוי הזה, מגילת "מקצת מעשי התורה". המגילה מתארת מספר נושאים המבוססים על החוק התנ"כי בנושא טמאה וטהרה, וכמו כן היא כוללת איפיונים אשר מפרידים את היהודים מהגויים. המחבר מסכם וכותב כי אם לבצע "מעשי תורה" אלה, "תיחשב צדיק" לפני אדוני. בניגוד לשאל, המחבר אינו מציע לקוראיו צדקה על סמך אמונה אלא על סמך התנהגות.

במסגרת הניסיון האישי שלכם, כמה טוב אתם שומרים על חוקי אלוהים? האם אתם מרגישים כי הנכם שומרים אותם כל כך טוב כי תוכלו להיות מוצדקים לפני אלוהים על בסיס זה? (ראה רומים 2:10-3) אם לא, מדוע לא – כיצד תשובתך מסייעת להבין את נקודתו של שאל?

הבסיס להצדקה שלנו

"וְלֹהֲמַצֵּא בּוֹ - בְּאִפְןֹ שֶׁצְדָקָתִי לֹא תִהְיֶה לִי מִן הַתּוֹרָה, אֲלֵא תִהְיֶה זֶה הַצְדָקָה אֲשֶׁר עַל-יְדֵי אֲמוּנַת הַמְּשִׁיחַ. צְדָקָה אֲשֶׁר מְאַלְהִים הִיא וְיִסּוּדָהּ בְּאֲמוּנָה" (פיליפים 9: 3).

המאמינים היהודים אינם טענו כי האמונה במשיח לא חשובה. בסופו של דבר הם כולם האמינו בישוע. יחד עם זאת, התנהגותם מראה כי הם פשוט הרגישו שאמונה לא הייתה מספיקה בפני עצמה. הם הרגישו צורך להשלים אותה בצייתנות. הם טענו שצדה מושגת על ידי שני קריטריונים, באמצעות אמונה ומעשים. הדרך שבה שאלו חוזר ומבדיל בין אמונה במשיח לבין קיום מצוות התורה מעידה על התנגדותו לגישה זו. האמונה לבדה היא הבסיס להצדקתינו.

בשביל שאלו עצמו, אמונה איננה רק מושג מופשט, היא חלק בלתי נפרד הקשור לישוע. למעשה, הביטוי המתורגם "אמונה במשיח ישוע" בגלטיים 2: 16 הרבה יותר עמוק מאשר כל תרגום באשר הוא יכול לתאר. בתרגום מילולי מיוונית זהו "אמונה" או "נאמנות" של ישוע. תרגום מילולי זה חושף את גודל ההפרדה ששאלו עושה בין ציות לחוק מצדינו לבין עבודתו של ישוע שהושלמה בשמנו. במילים אחרות, דרך הנאמנות שלו יש לנו הצדקה. חשוב לזכור כי האמונה עצמה אינה תורמת לצדקה, כפי שאם הייתה ראויה לשבח כשלעצמה. האמונה היא, בעצם, האמצעי שבעזרתו אנו מכירים ונאחזים בעבודה המשיחית ביצע בשמינו ועבורינו. איננו מוצדקים על בסיס אמונתנו, אלא על בסיס נאמנות המשיח עבורנו, אותה אנו מייחסים לעצמינו דרך אמונה במשיח. המשיח עשה את מה שכל אדם אחר נכשל בו: הוא לבדו, בעצמו היה נאמן לאלוהים עד הסוף, בכל דבר אשר עשה. תקוותנו היא בנאמנות המשיח, לא שלנו. זוהי האמת הגדולה והחשובה אשר, בין היתר, הציתה את הרפורמציה הפרוטסטנטית, ואשר נשאת חיונית היום באותה מידה כפי שהייתה בימי מרטין לותר לפני מאות שנים.

תרגום ארמי עתיק של גלטיים 2: 16 מעביר טוב את מסרו וכוונותיו של שאלו: "לכן אנו יודעים כי אדם אינו מוצדק מתוך קיום החוק, אלא על ידי האמונה של ישוע המשיח, ואנחנו מאמינים בישוע המשיח, כי מן האמונה שלו, של המשיח, אנו עשויים להיות מוצדקים, ולא מתוך קיום החוק." "

קראו רומים 3:22,26; גלטיים 3:22; אפסיים 3:12; ופיליפים 3:9. כיצד פסוקים אלה והרשום לעיל עוזרים לנו להבין את העובדה המדהימה כי נאמנותו של ישוע וכניעתו המוחלטת לאלוהים, הן הבסיס היחיד של גאולתנו?

הציות שבאמונה

שאל מבהיר את העניין כי אמונה היא הבסיס המוחלט לחיי אדם מאמין. זה הדבר שבאמצעותו אנו נאחזים בהבטחותיו של ישוע. אך אמונה – מהי בדיוק? מה היא כוללת? מה פסוקים אלה מלמדים אותנו על מקורות האמונה? (בראשית 5,6; יוחנן 14-16; 3:21; 2ה לקוריתים 5:14,15; גלטים 5:6).

אמונה אמיתית, מושלמת הינה תמיד מענה לאלוהים. אמונה איננה תחושה, הרגשה או יחס שאדם פתאום מחליט ליישם בחייו כדרישה מאלוהים. נהפוך הוא, מקור אמונה כנה הוא מתוך לב מלא הודיה על טובו של אלוהים. זו הסיבה לכך שכאשר בכתבי קודש מדברים על אמונה, זו תמיד אמונה שעקבה אחר יוזמת אלוהים. במקרה של אברהם, לצורך דוגמה, אמונתו הייתה מענה להבטחותיו של אלוהים. שאל כותב כי אמונתו בהחלט נובעת מהבנה ממשית של מה שישוע עשה עבורנו על הצלב.

אם אמונה היא מענה לאלוהים, מה מענה זה צריך לכלול? התייחסו למה שפסוקים הבאים אומרים על טבע האמונה: יוחנן 8:32,36; מעשי השליחים 10:43; רומים 8:15,8; 6:17; עברים 11:6; יעקב 2:19;

חקירה קפדנית של הכתובים מגלה כי אמונה אינה כוללת רק ידע על אלוהים, אלא גם הסכמה רוחנית וקבלה של הידע. זו אחת הסיבות מדוע חשוב שתהיה לנו תמונה כמה שיותר מדויקת של אלוהים. השקפות מעוותות על אופי האלוהים בעצם מקשים על פיתוח האמונה בתוכנו. אך הסכמה תבונית של הבשורה לא מספיקה, מפני שאפילו השדים מאמינים. אמונה אמיתית משפיעה על אורח חיי האדם. ברומים 1:5 שאל מדבר על "ציות שבאמונה". שאל אינו אומר כי ציות שווה אמונה. הוא מתכוון כי לאמונת אמת יש השפעה לא רק על נפש האדם, אלא על כל חייו. היא כוללת מחויבות לאדונינו ישוע המשיח, דבר ההפוך מרשימת חוקים סתמית. אמונה היא מה שאנו עושים, איך שאנו חיים ובמי שאנו מאמינים ובוטחים.

האם אמונה מקדמת את החטא?

אחת האשמות העיקריות נגד שאול הייתה בכך שבשורתו על הצדקה על בסיס אמונה בלבד עודדה אנשים לחטוא (רומים 8: 3, 1: 6). המאשימים נימקו עמדתם בכך שאם אדם אינו צריך לקיים את החוקים על מנת שאלוהים יקבל אותו, מדוע שבכלל ידאג לגבי אורח חייו? לותר הרפורמטור, נתקל אף הוא בהאשמות זהות.

כיצד שאול מפריך את הטענה כי צדקה על פי אמונה מעודדת לנהוג בחטא? גלטים 2:17,18.

שאול עונה בביטוי חד "חס וחלילה!". כמובן שייתכן כי אדם ייכנע לחטא אחרי חזרתו לישוע, אך האחריות על כך לא תהייה מוטלת על ישוע. אם נפר את החוק, אנו עושים זאת בעצמינו.

כיצד שאול מתאר את האיחוד שלו עם ישוע? כיצד הוא סותר את הטענות שמעלים נגדו? גלטים 2:19-21.

שאול מחשיב את נימקיהם של מתנגדיו כמגוחכים. קבלת ישוע על ידי אמונה זהו אינו דבר קטנוני. זהו לא משחק שבו אלוהים מחשיב אדם כצדיק גם אם אין שינוי משמעותי באורח חייו. העניין דורש איחוד מוחלט עם המשיח – דרך מותו ותקומתו לתחייה. שאול אומר כי נצלבנו בחד המשיח והאשרנו הכל בעבר. כעת, יש התחלה חדשה בישוע (ה2 לקורינתים 5: 17). ישוע חי בתוכנו, ומדי יום עובד על כך שנהפוך יותר ויותר דומים לו.

אמונה בישע אינה תירוץ לחטא, אלא היא הזמנה למערכת יחסים עמוקה יותר עם המשיח, מאשר יכלה להיות בדת המבוססת על חוק בלבד.

כיצד אתם מתייחסים לתפיסה של ישועה על פי אמונה בלבד, ללא קיום החוקים? האם זה מפחיד אתכם, אולי, כי זה ידחוף אתכם לחטוא או שאתם שמחים על כך? מה תשובתכם אומרת על הדרך שבה אתם מבינים את עניין הישועה?

נקודות למחשבה

"הסכנה שהוצגה בפני שוב ושוב היא השקפת עולם שגויה על הצדקה על ידי האמונה. הוכח לי במשך שנים כי השטן פועל באופן מיוחד כדי לטשטש את ההבנה של נקודה זו. חוק אלוהים, כפי שהוצג בפני הקהילות, היה כאילו הן חסרי ידע על ישוע המשיח ומהו יחסו למשפט כפי שהיה בהצעתו של קין. אלוהים הראה לי שרבים לא גילו אמונה בגלל הרעיונות המעורבים והמשובשים של הישועה, ומאחר שהמחלקות בקהילה עבדו בצורה לא נכונה כדי לגעת בלבבות האנשים. הנקודה שלא נתנה לי מנוח במשך שנים היא צדקתו של ישוע..."

אין דבר נוסף שחשוב יותר או שצריך לשקוד עליו יותר מאשר לבסס במוחם של כולם כי אין זה אפשרי שאדם חוטא יזוכה על משהו טוב בזכות מעשיו הטובים. הישועה אפשרית באמצעות אמונה בישוע המשיח בלבד. "אלן ג' וייט, "Faith and Works", עמ' 18, 19). "החוק דורש צדק, והחוטא חייב לחוק. אבל הוא אינו מסוגל לבצע אותו. הדרך היחידה שבה הוא יכול להגיע לצדקה היא באמצעות אמונה. על ידי האמונה הוא יכול לבוא לאלוהים, והאדון יחשיב את צדקת בנו לצדקתו של החוטא. הצדק של ישוע מתקבל ותופס את מקומו של כישלון האדם, ואלוהים מקבל, סולח, מצדיק ומתייחס אליו כאילו הוא עצמו הצדיק, ואוהב אותו כפי שהוא אוהב את בנו. "אלן ג' וייט, "Selected Messages", ספר 1, עמוד 367.

שאלות לדיון:

1. בפסקה הראשונה שמצוטטת לעיל, אלן וייט אומרת כי שום נושא אחר אינו דורש השמת דגש רב כל כך מאשר הצדקה על ידי האמונה. דונו בכיתה האם הערותיה רלוונטיות לנו היום באותה מידה שהיו לפני יותר ממאה שנים, כאשר היא כתבה אותם. אם כן, מדוע?
2. חשבו על הרפורמציה הפרוטסטנטית ועל לותר. אף על פי השוני המשמעותי בתקופה, במקום ובנסיבות, מדוע המסר ששאלו הציג בגלטים היווה גורם כה מכריע בשיחור מיליונים מן השעבוד הרוחני של הכנסייה הקתולית?

סיכום: התנהגותו של כיפא באנטיוכיה הראתה כי עובדי אלילים לשעבר אינם יכולים להיות תלמידים אמיתיים של ישוע אלא אם כן יעברו ברית מילה. שאול הראה כי גישה זו שגויה. אלוהים אינו יכול להצהיר על צדקת אדם על סמך התנהגותו, משום שאפילו הטובים שבבני אדם אינם מושלמים. בני אדם חוטאים יכולים להיות מוצדקים אך ורק בלבד כאשר מקבלים את מה שאלוהים עשה למעננו דרך המשיח.